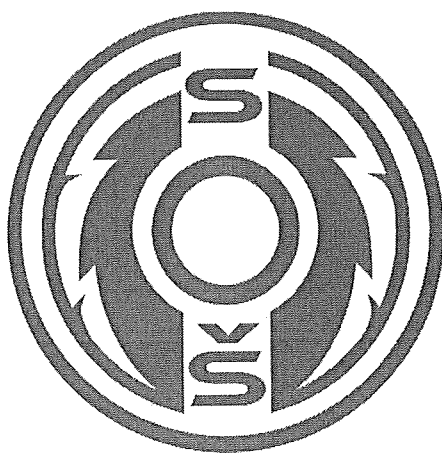

Střední odborná škola strojní a elektrotechnická, Velešín, U Hřiště 527

Program a strategie předcházení školní neúspěšnosti

Obsah

1. Úvod a východiska	3
2. Charakteristika a příčiny školní neúspěšnosti.....	3
3. Doprovodné projevy školní neúspěšnosti	3
4. Prevence školní neúspěšnosti.....	4
5. Pedagogické intervence v rámci prevence	4
6. Postupy při řešení školní neúspěšnosti	5
7. Formy a metody podpory žáků.....	5
8. Absence a její řešení	6
9. Nadaní žáci	6
10. Vyhodnocování a revize programu.....	7
11. Závěr.....	7

Program a strategie předcházení školní neúspěšnosti

1. Úvod a východiska

Program a strategie předcházení školní neúspěšnosti je základním dokumentem školy, který systematicky popisuje opatření zaměřená na eliminaci rizika školního selhání. Cílem je nejen snížit počet žáků ohrožených školním neúspěchem, ale především vytvořit prostředí, kde každý žák najde podporu pro svůj rozvoj.

Dokument vychází z legislativních předpisů:

- vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách
- školní vzdělávací program a dlouhodobý záměr školy.

Strategie je zaměřena na všechny žáky školy, s důrazem na včasnou identifikaci ohrožených žáků, na práci s jejich rodiči a na spolupráci školy s odbornými institucemi (PPP, SPC).

2. Charakteristika a příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost není chápána pouze jako neprospěch v jednotlivých předmětech, ale jako komplexní jev, který zahrnuje i negativní postoje žáka ke škole, ztrátu motivace, zhoršení vztahů a někdy i rozvoj psychických obtíží.

Hlavní příčiny lze rozdělit do několika oblastí:

- a) Osobnost žáka: poruchy učení, poruchy chování, emoční labilita, snížená motivace, nízká odolnost vůči zátěži
- b) Zdravotní faktory: dlouhodobé či opakované zdravotní problémy, hospitalizace, psychická onemocnění.
- c) Rodinné prostředí: nedostatek podpory vzdělávání, přehnané nároky rodičů, sociálně nežádoucí jevy (násilí, závislosti).
- d) Školní prostředí: negativní klima, nevhodné metody práce se žákem, nedostatečná diferenciací ve výuce.
- e) Sociokulturní faktory: jazyková bariéra, kulturní odlišnosti, změna školy či přestěhování.

3. Doprovodné projevy školní neúspěšnosti

- a) neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie
- b) poruchy chování – záškoláctví, útoky ze školy nebo z domova, sebepoškozování

- c) obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese

4. Prevence školní neúspěšnosti

Prevence je chápána jako soubor opatření, která předcházejí vzniku obtíží. Základem je spolupráce všech zúčastněných stran, kterými jsou – žák, rodiče, třídní učitel, školní poradenské pracoviště, ostatní pedagogové, vedení školy a externí poradenské zařízení (PPP).

Zásadním předpokladem je aktivní přístup všech pedagogů k vyhledávání signálů, které by mohly mít za následek školní neúspěšnost žáka. Většinou je pedagog střední školy první osobou, která zaznamená charakteristické studijní obtíže a doporučuje žákovi a zákonným zástupcům odborné vyšetření v Pedagogicko-psychologické poradně.

V případě, že žák přichází do naší školy již po vyšetření v poradenském zařízení a má stanovená doporučení pro výchovně-vzdělávací proces, plně respektujeme tato doporučení a maximálně je realizujeme, individuálně přizpůsobujeme v každodenním vzdělávání a následně je vyhodnocujeme.

Další klíčové oblasti prevence:

- a) Pozitivní klima školy – respektující prostředí, partnerský přístup pedagogů, důraz na spolupráci, otevřená komunikace.
- b) Adaptační programy – pro žáky prvních ročníků, zaměřené na týmovou spolupráci, studijní dovednosti a prevenci rizikového chování.
- c) Monitoring žáků – průběžné sledování prospěchu, absence, chování a včasná reakce na negativní změny.
- d) Spolupráce s rodiči – pravidelné třídní schůzky, konzultace, zapojení rodičů do podpůrných opatření.

5. Pedagogické intervence v rámci prevence

I. Podpora motivace a zvyšování sebedůvěry u všech žáků:

- klást na žáka přiměřené nároky
- zdůrazňovat jeho pozitivní stránky
- oceňovat jeho jedinečnost
- umožňovat žákovi vyslovovat vlastní názory
- podporovat aktivitu žáka
- pomáhat žákovi a radovat se z jeho úspěchů
- rozvíjet pocit empatie
- vyhýbat se negativnímu srovnávání
- zvyšovat aspirační úroveň u žáků,

II. Vedení výchovně-vzdělávacího procesu - pedagogové:

- spolupracují s třídním učitelem a výchovným poradcem,
- znají vzdělávací možnosti žáků, mají přehled o úrovni jejich vědomostí a dovedností
- jsou seznámeni s příčinami školních nedostatků konkrétních žáků, s jejich rodinným zázemím, ev. se zdravotním stavem,
- seznamují žáky s kritérii školního výkonu, která jsou ve škole považována za školní úspěch, stanovují pravidla vzdělávacího procesu a způsoby hodnocení v daném předmětu,
- seznamují žáky s možnými vhodnými styly učení a učí je vědomě používat styl pro ně v dané situaci nejvýhodnější,
- podporují samostatné a nezávislé myšlení žáků,
- rozvíjení kvalitní sebehodnocení žáků,
- využívají metod aktivního učení a postupný rozvoj klíčových kompetencí,
- nabízejí žákům a jejich zákonným zástupcům konzultace v rámci hovorových hodin i individuálně na základě domluvy.

6. Postupy při řešení školní neúspěšnosti

Řešení je postaveno na principu včasné intervence a týmové spolupráce. Postup je následující:

1. Identifikace problému vyučujícím.
2. Informování třídního učitele a rodičů.
3. Konzultace se školním poradenským pracovištěm (VP, MP).
4. Společná dohoda o opatřeních (individuální konzultace, doučování, úprava hodnocení).
5. V případě potřeby vypracování Plánu pedagogické podpory (PLPP).
6. Pokud PLPP nestačí, vypracování Individuálního vzdělávacího plánu (IVP) na základě doporučení PPP/SPC.
7. Pravidelné vyhodnocování účinnosti opatření a jejich úprava.

7. Formy a metody podpory žáků

Metody práce se žáky ohroženými školní neúspěšností zahrnují:

- Rozfázování učiva na menší celky, zadávání pravidelných úkolů, doplňujících domácích úkolů k procvičení učební látky
- Užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění oprav testů a opakování zkoušek

- Plán postupného doplnění učiva, rozfázování přezkoušení znalostí (např. Po dlouhodobé absenci žáka)
- Používání názorných pomůcek, grafů, schémat a výukových aplikací, dle charakteru předmětu a Doporučení PPP
- Individuální práce se žákem v rámci hodiny
- Individuální konzultace a skupinové doučování.
- Peer learning – spolupráce s vrstevníky.
- Diferenciace úkolů dle schopností a tempa žáků.
- Pozitivní zpětná vazba a podpora motivace.
- Vedení žáků k samostatné přípravě a sebehodnocení.
- Nastavení Individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

8. Absence a její řešení

Absence je jedním z nejčastějších faktorů školního neúspěchu. Proto škola:

- pravidelně sleduje docházku a vyhodnocuje počet zameškaných hodin,
- při překročení vyššího počtu hodin absence (dle školního řádu) svolává schůzku s rodiči
- nastavuje plán doplnění učiva (konzultace, termíny dozkoušení),
- u dlouhodobé absence spolupracuje s PPP/SPC,
- u rizikové absence využívá preventivní opatření (pohovory, podpora motivace, zvýšený dohled).

9. Nadaní žáci

Součástí strategie je i práce s nadanými žáky. Jejich podpora probíhá ve spolupráci s PPP a SPC a zahrnuje:

- nabídku rozšiřujícího učiva a samostatných projektů,
- zapojování do soutěží a olympiád,
- možnost účasti na odborných praxích a exkurzích,
- vedení k tvořivému myšlení a práci s informacemi.

Neřešené nadání se může projevit ztrátou motivace a kázeňskými problémy.

Detailně je problematika vzdělávání nadaných žáků upravena vlastní metodikou.

10. Vyhodnocování a revize programu

Program je pravidelně vyhodnocován vedením školy a školním poradenským pracovištěm. Součástí je sledování efektivity přijatých opatření, zpětná vazba od žáků i rodičů a návrhy na úpravy. Revize dokumentu probíhá minimálně jednou za dva roky nebo při změně legislativy.

11. Závěr

Strategie předcházení školní neúspěšnosti je klíčovým nástrojem školy pro podporu žáků. Jejím cílem je minimalizace selhání, zajištění rovného přístupu ke vzdělávání a posílení spolupráce mezi školou, rodinou a odbornými institucemi.

Ve Velešíně dne 1. 9. 2025

Výchovný poradce: Ing. Miroslava Smítková

